

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuulu abonamentulu:

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl. — cr.
 " " " " 1/2 anu . . . 2 " 50 "
 Pentru Romani'a si strainetate pe anu . 7 " — "
 " " " " 1/2 " . 3 " 50 "

Pretiuulu insertiunilor:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu
 cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintiele sè se adreseze Redactiune
 dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la
 institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la
 secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu
 din Aradu.

Noi cei subsemnati venimu a ni implini sacr'a
 detorintia ca amici si ca romani, cu inima sfasiata
 de dorere **anunciandu natiunei romane**,
 cumea pré-amatulu si multu stimatulu nostru co-
 nationalistu

D^R. ALESSANDRU PAPIU ILLARIANU,

*membru alu societatii academice romane, fostu professore,
 ministru si procuroru generalu in Romani'a, barbatu de
 inalta eruditiune si de celu mai eminente zelu natiunalu,*

dupa una scurta crisa de cinci zile, Marti in ¹¹/₂₃.
 Octobree a. c., pe la ór'a de médiadi, prin paralis'a
 creriloru a repausatu in Domnulu, in stabilimen-
 tulu provincialu de aici pentru alienati, in etate de
 48 de ani.

Trist'a solenitate funebrele va avé locu la ¹⁵/₂₇.
 Octobree dupa médiadi la 2 ore, pornindu conduc-
 tulu dela amintitulu stabilimentu spre gradin'a dela
 biseric'a romana gr.-cat. din suburbiulu de josu,
 unde i se voru depune osamentele pentru eternu
 repausu.

Veniti deci fratiloru sè i damu onórea cea de pe urma!

Sibiiu la ¹³/₂₅. Octobree 1877.

N. Popea. Iac. Bologna. I. V. Russu.
 P. Dunc'a. Dr. Il. Puscariu. E. Macellariu.
 I. Hanni'a. V. Babesiu. Z. Boiu.
 Vis. Romanu. I. Popescu. Part. Cosm'a.

Cu inim'a sfasiata de dorere anuciãmu si noi mórtea
 ilustrulu si multu regretatulu **Alessandru Papiu
 Illarianu**, column'a necliniita a romanismulu, unulu
 dintre reprezentantii ideiloru mari, pentru care a
 luptatu si muritu Papiu!

Elu s'a nascutu la anulu 1828 in satulu Budiin
 din Transilvania, dintr'o familia de preotu. Cursulu
 studiiloru gimnasiali l'a facutu in Blasiu si Clusiu,
 unde a studiatu si drepturile. Elu a luat parte ac-
 tiva la miscarea nationala din anulu 1848. Éra dupa
 ce s'au alinatu turburarile anulu 48, Papiu si-a con-
 tinuatu studiele juridice in Viena. Aici ca studentu
 a publicatu elu „Istori'a Romaniloru din Dacia supe-
 riora“ dedicandu-o flórei natiunei: junimei romane;
 care va remané unu monumentu neperitoriu pentru
 ideile si eugetarile marelui barbatu. In Viena facandu
 doctoratulu in drepturi practicã câtya tîmpu in advo-
 catura, éra la anulu 1855. Ghica Voda l'a chiamatu
 in Moldova, incredintandu-i catedr'a de professoru la
 facultatea de dreptu in Iassi. La anulu 1861. Papiu
 Illarianu fu numitu procurore la curtea de cassatiune
 in Bucuresci, si mai apoi procurore generalu. Elu a
 facutu parte câteva luni si intr'unu ministeriu formatu
 de Mihaiu Cogalniceanu sub Cuza Voda. La 1868.
 fu alesu de membru alu societatii academice romane,
 cu care ocaziune a tienutu unu discursu lucratu cu
 multa eruditiune, despre viéti'a, ideile si operele
 lui Sincai. Dela densulu mai avemu „Tesarulu de
 monumente istorice,“ in care a publicatu date fórte
 pretiose pentru istori'a nationala, pe care le-a culesu
 cu multa ostenéla si sacrificie de prin archivele din
 Berlinu, Viena si Italia.

Papiu érá unu caracteru adeveratu romanescu,
 si-iubiá patri'a si natiunea cu ardóre, érá amicu cu cei
 ce iubiá natiunea sa si inimicu neimpecatu cu cei ce o
 uriau. Oh ce durere! Curgeti lacrimi, curgeti in to-
 rinti, càci perderea ce a incercatu natiunea romana este
 mare, si golulu ce a lasatu Papiu in urm'a sa, nu este
 cine se-lu ocupe!

„Virtuti, geni, bravura, simtire, tineretie,
 Aceste sunt odrasle ce-i placu lui Dumnedieu.“

Organisarea invetiamentului in institutete teologice din Romania.

In sedintiele tinue in lun'a septemvre a. c. consiliulu generalu alu instructiunei publice din Romani'a, s'a ocupatu cu unu viu interesu de reform'a invetiamentului in institutetele teologice. Dupa desbaterile seriöse de doue dile, consiliulu a luat hotariri, ca seminariile actuale se se transforme in licee eclesiastice, cu câte optu clase, in care se se predee tôte cunoscintiele liceale si celea religiöse necesare preotiloru; pe langa acestea se se infiintieze si doue facultati de teologia, una in Bucuresti si alta in Iassi.

Resolutiunile luate de consiliulu generalu sunt urmatórele:

1) Se vor infiintia doue facultati de teologia, una in Bucuresti si alta in Iassi, destinate a formá preoti si teologi.

2) Spre a avea professori pentru aceste facultati, ministrulu instructiunei publice va trimite unu numeru órecare de tineri la facultatile de teologia din strainatate, ca se studieze sciintiele teologice.

3) Pre langa fiecare eparchie se se intretiena câte unu seminarium. Seminariile existente se vor transformá in licee eclesiastice câte de optu clase.

4) Programele seminariilor se se voteze de catra consiliulu generalu conformu legeri de instructiune.

5) Personalulu didacticu atátu alu seminariilor câtu si alu facultatiloru de teologia vor continuá a depinde de ministrulu instructiunei publice.

6) Pe langa fiecare facultate de teologia se va infiintia câte unu internatu séu convictu, pentru tinerii, cari se vor destiná carierei preotiesci.

7) Personalulu administrativu (nn in sa si celu profesoralu) se va luá din cleru.

Acestea sunt in scurtu resolutiunile luate de consiliulu generalu. Diarele „Romani'a libera“ si „Vocea clerului“ din care estragemu aceste date, sunt deplinu multumite cu dispusetiunile luate de consiliulu intru ameliorarea positiunei morale si intelectuale a clerului. Noi vedemu in sa, cá invetiamentulu teologicu in modulu acest'a e trasu cu totulu din hotarele sale, si e pusu pe unu terenu periculosu. Dar, ca se ne putemu pronuncia in cestiune, lasamu aci se urmeze antaiu reportulu comisiunei consiliului, insarcinata cu cercetarea programelor seminariilor, elaborate de santulu sinodu, pe alu carui temei s'au adusu conclusiunile de mai susu. Reportulu comisiunei prezentatu de reportorele Preasantitulu Archiepiscopu Suhopanu, suna astfelu:

Domni Consiliari! Raportulu onor. consiliu permanent de instructiune, prezentatu de D-lu ministru alu cultelor si instructiune, publice, conformu legeri instructiunei art. 21, atinge in punctulu III. invetiamentulu clericalu, marturisindu cá acésta cestiune „preocupa prea multu consiliulu, pentru cá biserica a fost totdeuna scutul nationalitáti si scól'a poporului“, si cá invetiamentulu clericalu ar trebui se formeze preoti demni de sublim'a loru misiune, precum si persóne luminate si demne de a ocupá locurile cele mai inalte in ierarhia bisericesca. Si apoi mai adaoga, cá si santulu Sinodu s'a ocupatu de o stare mai prospera a biserice, elaborandu si unu proiectu pentru organisarea seminariilor. Vedeti, domni consiliari, cá atátu onor. consiliu permanent, câtu si santulu Sinodu a recunoscutu necesitatea reformarei invetiamentulu clericalu, care pana in presinte n'a produsu rezultatele dorite. Onor. consiliu permanent prin raportulu seu catra Dlu Ministru, esprima opiniunea, cá ar fi o usurare pentru desbaterile Corpurilor legislative, daca proiectulu elaboratu de catra santulu Sinodu ar trece si prin cercetarea onor. consiliu generalu. La acésta opiniune a aderatu si D-lu ministru, tramiendu-ne

proiectulu mentionatu spre cercetare. In consecintia consiliulu generalu, convinsu de insuficientia invetiamentulu clericalu in vigóre, a si votatu de a intrá in cercetarea proiectulu elaboratu de catra santulu Sinodu si a numitu o comisiune ad-hoc de cinci membrii si anume: P. S. S. Archiepiscopu Ghenadiu, D-lu Laurian senior, D-lu Fontaninu. D-lu d-r Negura si subsemnatulu, raportorulu comisiunei.

Comisiunea D-vóstra, considerandu cá invetiamentulu clericalu fara induointia n'a produsu rezultatele asteptate, s'a veditu necesitatea de a cercetá cauzele acestui tristu fenomen si dupa o scrutare seriósa a aflatu pe cele urmatóre:

I. Program'a invetiamentulu clericalu in vigóre chiar in principiu este defectuósa, cáci ea imparte invetiamentulu clericalu in doue grade, gradulu 1-iu séu cursulu inferioru cu patru clase, destinatu a formá preoti pentru sate, si gradulu 2-lea séu cursulu superioru cu trei clase, destinatu a produce preoti pentru orasie si treptele cele mai inalte in ierarhia bisericesca. Acésta-si defectuositate o gasimu adoptata si de catra santulu Sinodu in proiectulu seu impartitu-se invetiamentulu clericalu de asemenea in doue grade, celu d'antaiu cursulu inferioru, cu cinci clase, pentru preotii de sate, si celu de al 2-lea cursulu superioru, cu trei clase, pentru preotii de orasie si pentru inaltii demnitari ierarhici. Acésta impartire nu o aflamu in statele cele mai inaintate in cultura intelectuala. Si pentru ce? Pentru cá nu e rationala, cáci scopulu invetiamentulu clericalu este de a produce preoti demni de misiunea lor fara distinctiune. Cum? au dora preotii de pre la sate au alta misiune de câtu cei de prin orasie?

De siguru nu. Prin urmare si unuia si altuia este necesara aceasi cultura intelectuala; cáci ambii administrédia acelesi mistere, ambii trebuie se predice aceasi doctrina de morala a lui Christosu, ambii sunt confesori, ambiloru incumba in modu indispensabilu obligatiunea de a indreptá pre celu abatutu de la virtute si de a-lu intará intru credintia cea adeverata. Poporulu, mass'a cea mare a natiunei, nu locuesce prin orasie, ci prin sate, si uniculu invetiatoriu si parinte alu filorui sei la care ei alérge in tôte imprejurarile grave, spre a-i cere unu consiliu este preotulu. Voiți domni consiliari, ca acelu preotu se fie mai putienu invetiatu de câtu celu din orasii? Ce consiliu, ce consolatiune puté-va se dea unu preotu seracu de invetiatura? Cugetati si la acésta domni consiliari, cá preotii de pe la sate, ca unii ce neintreruptu se afla in contactu cu saténulu, au pe langa misiunea sacerdotala si aceea a propagatoriloru luminei intelectuale.

II. Program'a invetiamentulu clericalu, atátu cea in vigóre, câtu si cea proiectata de catra Santulu Sinodu, este contraria principiiloru didactice si pedagogice, cari indispensabile ceru, ca invetiamentulu se progreseze traptatu si in proportiune cu desvoltarea facultatiloru intelectuali. Aci urmeza se atragemu atentiunea D-vóstra asupra obiectelor, ce ar trebui se se propuna la invetiamentulu clericalu dupa program'a coprinsa in proiectulu s-tului sinodu, cáci de program'a in vigóre nici mai póte fi vorba. Éca ce propune st. sinodu in §. 6. intitulatu „Despre invetiamentulu seminariarlu“:

Art. 34. In seminarii se predau urmatórele sciintie, atátu din sfera teologica, câtu si din sfera culturai generale.

a) In seminariile de gradulu 1-iu se voru predá urmatórele sciintie teologice:

- 1) Cunoscintia dogmelor biserice ortodoxe.
- 2) Istoria sacra a vechiului si noului Testamentu.
- 3) Tipiculu.
- 4) Liturgia séu explicarea rendueliloru bisericesci.
- 5) Istoria bisericesca.
- 6) Morala teologica, séu datoriele crestiniului catra Dumnedieu, catra sine si catra aprópele.

7) Datoriile disciplinari ale clerului după canóne, regulamentele santului sinodu și după laegile țierei.

8) Notiuni despre sacr'a scriptura și despre modulu de a o esplică.

9) Cantarile bisericesci.

Din sfer'a culturai generale se voru predá urmátóarele sciintie:

1) Gramatic'a romana.

2) Retoric'a cu exercitii la compunere.

3) Din limb'a latina, gramatic'a cu exercitii la traducere din autorii cei mai usiori.

3) Din limb'a elena, gramatic'a cu exercitii la traducere din Evangellii și din cartile bisericesci.

5) Aritmetic'a rationata, cu sistem'a metrica și calcululu serbatotiloru mutabile séu pascaliala.

6) Notiuni despre cele trei regnuri ale naturei, ce compunu sciinti'a numita: Istori'a naturala.

7) Notiuni de fisica și chimia.

8) Principii de higiena și medecina populara.

8) Istori'a Universală și a Romaniloru, cu geografiele respective.

10) Notiuni de Logica și de Psychologia.

11) Pedagogi'a.

In seminarulu de Ismailu se va predá și limb'a slavona, ca o esceptionala necesitate locala.

b) In seminariile de gradulu alu II-lea se voru predá urmátóarele sciintie theologice:

1) Introducerea in cartile sacre ale vechiului și noului Testamentu.

2) Archeologi'a biblica cu notiuni de limb'a ebraica.

3) Ermineutic'a cu exegetic'a.

4) Theologi'a dogmatica.

5) Moral'a theologica.

6) Pastoral'a.

7) Omiletic'a, séu sciinti'a de a predicá, cu aplicatiune practica la compunerea și rostirea prediceloru.

8) Dreptulu canonicu.

9) Patrologi'a.

10) Istori'a bisericésca generala și a Romaniloru.

Din sfer'a culturai generale se voru predá:

1) Literatur'a romana.

2) Poetic'a latina și elena, cu traducere din autorii profani și bisericesci. Exercitii la compunere in aceste doué limbi.

3) Limbele: francesă și germană. Un'a din aceste doué limbi culte este obligátore pentru fie-care elevu alu seminarulu de gradulu alu II-lea. Ei suntu datori a posedá la finele cursulu cunoscinti'a uneia din aceste doué limbi celu putienu in gradulu de a întielege și a traduce.

4) Algebra, geometria plana și mecanica elementara.

5) Fisic'a și chimi'a;

6) Psychologi'a și logic'a;

7) Istori'a filosofiei;

8) Pedagogi'a și didactic'a.

Daca vomu considerá acum, D-ni consiliari, program'a invetiatureloru pentru seminariile de gradulu I-iu, vedemu intr'ensa unu chaos de sciintie, pentru unu copilu neintieles, nepenetrabil, prin urmare nefructuos. Legea instructiunei publice art. 31 este obligatorie pentru toti copiii de ambe-sexele incependu de la 8 ani; deci copilulu in etate de 8 ani intra in scól'a primara și termina aci cursulu invetiaturei in etate 11—12 ani, și in urma, voindu a imbracisá carier'a sacerdotala intra in seminarulu de gradulu I-iu, unde i se propune theologi'a dogmatica, morala, pastorală, Logic'a, psychologi'a, pedagogi'a, fisic'a, chimia, medicin'a, etc. Ve întrebu D-loru, dacă unu copilu de 12 ani este destulu de maturu spre a întielege obiectele theologice, cu cari indispensabile trebuie se fie indiestratu preotulu, spre a putea indepliní datoriile sublimei sale misiuni?

Ce se face cepilulu cu Logic'a, Psychologi'a, Pedagogi'a, Medicin'a? Neaparatú că copilulu nematuru, nepreparatu spre a obtienea nota buna, se va silí de a le memorisá, fara a le întielege. Dar apoi o asemenea invetiatura i mai póte fi folositor'a? Póte că s'ar parea cui-va primo optutu, că această observatiune, facuta de majoritatea comisiunei D-vóstra nu si-ar avea locul, fiind-că in programa lamuritu se dice, că numai notiuni despre mentionatele obiecte se se propuna eleviloru de gradulu I-iu: insa elevii fiindu inca nedesvoltati, nici aceste notiuni nu le vor putea întielege, si ce este mai multu, o asemenea invetiatura superficială aru fi numai o spoitura éra nici de cum o instructiune solida, precumu o reclama de necese inalta misiune a unui preotu. Vedeti dara D-loru, că seminariile de gradulu I-iu nu voru produce preoti cumu ne trebuie. Dara pote că cele de gradulu alu 2-lea voru formá preotii ceruti. Insa si elevii de gradulu 2-lea nu voru ajunge la scopulu pentru care sunt destinatineti, si éca pentru ce:

Elevii gradulu I-iu, cari au trecut obiectele gradulu I-iu numai memorisându-le, avendu a repeti in gradulu 2-lea aceleasi obiecte mai pre largu, cu óre-cari adaogire de alte obiecte, nu le vor putea întielege nici aci, căci le lipsescu solidele cunoscintie preparatorie. Spre întielegerea obiectelor theologice, cari asta-di suntu redactate in sistem'a filosofica, se cere, unu aparatú sciintificu preparatoriu care este cursulu liceale întregu; căci nu uitati, că in Europ'a civilisata in fruntea unei universitati bine organizate lúcesce facultatea theologica, care locu de siguru nu i aru fi recunoscutu, dacă sciintiele pertractate intr'ensa n'ar avea sistem'a filosofica sustienuta de argumente logice. Cum voiti dara D-loru, că elevii clericali de gradulu 2-lea, care n'au trecut cursulu invetiatureloru preparative, se le întielega? Vedeti dara, că elevii clericali si-perdu numai timpulu in seminariile actuali, din caus'a programelor vitióse, cari n'au cautatu a dá eleviloru invetiatura solida, ei au cautatu numai a scurtá câtú se póte durat'a invetiamentulu clerical; de aru fi sistem'a acest'a recomandabile, de ce nu s'ar fi adoptatu ea si in program'a liceelor, ca elevii liceali se întrebuinteze unu timpu multu mai scurtu spre a putea trece la facultatea juridica, séu cea de medicina séu cea de litere și cea de sciintie. Acest'a fara indointia nu o veti admite; din contra ati mai intinsu cursulu invetiatureloru liceali, adaogendu inca unu anu, asia că in curendu in locu 7 ani elevii liceelor vor avea a se prepará in cursu de 8 ani spre a putea trece la facultati. Si acest'a bine o ati facutu; opiniunea publica și consentimentulu barbatiloru luminati și iubitori de patria și progresu sunt in partea D-vóstra. Pentru ce dara numai la invetiamentulu clerical se face esceptione atatu de durerósă? Pentru ce universitatile nóstre stau mutilate, lipsite de facultatea theologica? In adeveru de multu se vorbesce de infiintarea acestei facultati; insa de veti adoptá programele vitióse pentru invetiamentulu clerical, atunci chiar infiintandu-se facultatea theologica, ea nu va potea subsiste din caus'a lipsei invetiamentulu preparatoriu, care este cursulu liceale. Acest'a a comprobatu-o experienti'a, căci in anulu 1860 se infiintase facultatea theologica la Universitatea de Iasi, din care si reportatorulu comisiunei D-vóstra a facutu parte ca profesore de dogmatica și istori'a eclesiastica, și după ce a vegetatu ea in cursu de 4 ani s'a desfiintiatu in 7 Ianuariu 1865 și acest'a sa intemplatú totu de lips'a cunoscintieloru preparátore. Spre a ve convinge D-loru si mai multu despre adeverulu, că seminariile n'au pututu ajunge scopulu pentru care s'au infiintatu, considerati starea cu totul trista a biseriei nóstre nationale. Nu se aude aci o predica, dacă nu ca a lui Ionu Gura-de-auru, măcar ca aceea a preotiloru de alte rituri crestine, la cari bisericile sunt pline de ascultatori, ce cu bucurie asculta predic'a, pe candu la noi, trebuie se marturisimu cu rusine, au ajunsu tóte la unu simplu si puru mecanismu, care face ca bisericile nóstre de ordinariu se fie

deserte. Caus'a acestui regretabilu fenomenu este lips'a, unui invetiamentu solidu.

Pe langa mentionatele defecte ale proiectului sinodalu relativu la invetiamentulu clericalu, comisiunea D-vóstra in majoritate a observatu si alte inconveniente didactice. Asia vedemu cã totu in art. 34 s. Sinodu a asediatu intre obiectele siintifice si pre cele mecanice si artistice, precum: tipiculu, cantarile bisericesci, calculu serbatoriloru mutabili sêu pascali'a, cari negresitu trebue unu preotu se le scie in cât-va, insa ele nu facu parte din obiectele sciintifice, si prin urmare asiediendule in program'a impartirii oreloru destinate pentru sciintie se rapesece timpul cel pretiosu, pe care lu-ceru sciintiele, si se perde cu cele mecanice, fiindu invetiamentulu clericalu destinat a produce preoti cu sciintia, éra nu simpli tipicari si psalti de profesiune.

Acésta eróre provine D-loru de aci, cã Sinodulu cofunda invetiamentulu clericalu cu seminariulu clericalu. Seminariile clericali sunt propriu disu convicte, internate, unde elevii primescu pe langa educatiunea clericale nutrimentulu, hainele, cartile necesare, luminatulu, incalditulu, asternutul etc., spre a putea mai cu inlesnire invetiá materiile sciintifice in invetiamentulu clericale. In seminare, precum se face si in alte state ale Europei, se propune alumniloru tipiculu, cantarile bisericesci dupa psaltichii orientale si music'a vocala.

Santulu sinodu in proiectulu seu supune autoritatiei episcopale, pe langa seminarie, si invetiamentulu clericale. In adeveru siminariile ca atari sunt pretutindenii supuse episcopului locului, si densulu e care esereita cea mai de aproape veghiare asupra lor, insa nu asia sta lucrulu si cu invetiamentulu clericale. Acest'a pretutindenii e supusu legiloru instructiunei publice a tierii respective, cãci numai guvernulu are dreptulu supravegherei si directiunei instructiunei publice, carei autoritati nu se póte denegá acestu dreptu relativ la instructiunea clericale, cu atãtu mai putienu cu catu la noi Statulu dà fondurile necesare pentru invetiamentu, prin urmare trebue se scie daca nu cumva in desiertu se cheltuescu banii pentru invetiamentu.

Santulu sinodu, domni consiliari, in § 2, art. 22, alu proiectului seu insarcinéza pe unulu din profesorii invetiamentului clericalu cu afacerile unui economu alu seminariului. Acésta insarcinare comisiunea D-vóstra in majoritate o gasesce incompatibile cu chiamarea unui profesore, care nici póte, nici trebue se-si sacrifice timpul unoru asemenea afaceri, si aeést'a cu atatu mai putienu, cu câtu insusi St. Sinodu propune profesorii invetiamentului clericalu, dupa ce vor depune esamenu de concursu pentru ver-o catedra, se nu se decretedie definitiv, ci cu titlulu provisoriu pana la 5 ani, in care timpu se se ocupe cu compunerea unei operi asupra materiiloru ce propune, si numai atunci, candu vor fi elaboratu cerutul opu pana in 5 ani, at se decretedie definitiv, éra la din contra, nepresentandu opulu recerutu, se pierda catred'a. Se nasce intrebarea, candu se faca acelu profesore compunerea ceruta, daca elu ocupandu-se cu afacerile unui economu alu seminariului, de abia va avea timpul de a se prepará pentru prelectiunile ordinare. Si apoi ce operi vor fi acelea, daca profesorii sunt tienuti a le prestá in asia scurtu timpu. Ele vor fi fara indointia, precum potu aprecia toti cei-ce s'au ocupatu cu profesur'a numai misce compilatiuni indigeste, de cari se ne ferésca Dumnedien, cãci s'ar introduce si aci siarlata'ia.

Nu negamu, cã e de doritu ca profesorii se se ocupe cu elaborarea unoru operi solide, mai alesu asupra materiiloru ce propunu, dara aci amu propune o gratificatiune, spre a escitá emulatiunea intre ei, si nici de cum amu face decretarea lor definitivã dependinte de o asemenea conditiune.

Proiectulu s-tului sinodu in § 3 art. 12 norméza, cã Episcopulu locului in casulu candu unu profesore ar comite o gresiela mai mare, póte suspende pre culpabilu. Acésta procedare pre catu e de injusta, pre atatu e si contraria

legei instructiunei; injusta pentru cã culpabilulu s'ar suspende fara nici o cercetare si prin urmare s'ar privá de dreptulu legitimu alu apararei; contra legei instructiunei, fiindu cã aeést'a prevede pe judecatorii ce suntu in dreptu a judecá si a pronuntiá sentintia asupra culpabilului. Acor-dandu acésta prerogativa Episcopiloru, sórtea profesoriloru ar deveni fórte trista, supunendu-i capriciului unui singuru judecatoru neprevédutu de lege.

Asemenea si in § 3 art. 13 proiectulu sinodale atribue Episcopului locului o autoritate despotica, normandu, ca nici o decisiune a consiliului seminariale (adica a consiliului profesoralu) nu póte fi esecutoria de câtu dupa aprobarea chiriarhului eparchiotu, si in art. 15 dice: candu ierarhulu gasesce opiniunea consiliului seminariale netemeinica, ori contraria canonelor, legiloru si regulamentelor, o reforméza in totalu sêu in parte. Aci nu putemu intielege acésta normare alt-felu, de câtu cã S-tulu Sinodu a voitu a supune afacerile didactice autoritatii decisive a episcopiloru locali; cãci ce are a face consiliulu profesoralu cu canónele sêu legile si regulamentele bisericesci, cari privescu pe cleru, éra nici de cum invetiamentulu scolaru, celu ce ca atare e supusu legiloru instructiunei. Si apoi mai e de consideratu, cã Episcopii eparchioti suntu detori a se intruni de doue ori pe anu in Sinodu la Bucuresci, unde zabo-vescu, ocupandu-se cu afacerile sinodale, doue luni. Preasantiele Loru asemenea trebue se asiste la Senatu tóta durat'a sesiunii ordinare a Corpuriloru legislative câte trei luni, precum si la sesiunile estraordinare ale acestoru corpuri. Se nasce dara intrebarea, ce face consiliulu profesoralu alu invetiamentului clericale, daca decisiunea sa nu póte fi esecutorie fara aprobarea episcopului locului. Vedeti, domni consilieri, cã acestu inconvenientu periclitéza mersulu invetiamentului clericale.

Comisiunea d-vóstra dara in majoritatea sa, basata pe espusele mai susu considerante, ve propune a reformá proiectulu elaboratu de catra S-tulu sinodu relativu la invetiamentulu clericale si seminarie, rugandu-ve ca se bine-voiti a adoptá in locu-i urmatoriulu proiectu:

1. Tinerii cari voiescu a imbracisiá carier'a sacerdotale, dupa ce voru terminá invetiamentulu elseloru primarie, se absolve integulu cursu liceale de 8 ani, si dupa terminarea acestuia se se primésca la facultatea theologica, care se va infiintá pe langa fie-care din cele doue universitati din Bucuresci si Iasi. — Acésta propunere d-loru este conforma si santelor canóne, cari norméza, ca nimene se nu se chirotonésca diaconu inainte de 25 ani. Dupa legea instructiunii in vigóre, art. 31, copii in etate de 8 ani trebue se intre in scól'a primara, aci ei termina cursulu invetiatiureloru in 3 sêu 4 ani, si in etate de 11 sêu 12 ani trecu la liceu, unde facendu unu cursu de 8 ani cu succesu, trecu in etate de 19 sêu 20 ani la facultatea theologica, si terminandu aci cursulu de 4 ani, esu in etate de 24 ani, si apoi pana ce se se însóre si se-si gasésca locurile ce le convinu, ajungu la etatea de 25 ani si se potu chirotonesí.

II. Seminariile esistinte se voru preface treptatu in licee, incependu-se cu transformarea clasei I-a de gradulu I-ii. Cursulu inferiore la aceste noue licee va avea unu profesore de religiune, ca la tóte cele lalte; éra la cursulu superioru alu lor se va adaoge unu profesore eclesiasticu, care se propuna viitoriloru theologi óre-cari materie preparative, precum limb'a ebraica etc. Astu modu dara, aceste noue licee, nascute prin transformarea si complectarea actualeloru seminarie, voru avea in cursulu lor superioru unu caracteru speciale aclesiasticu.

III. Pre langa fie-care facultate theologica din cele doue se va infiintá câte unu seminaru generale (sêu convictu), in care se voru primi toti elevii facultatii, dându-li-se aci gratis hrana, imbracaminte, uniforma, cartile necesarie, luminatulu, incalditulu, asternutul, cu unu cuventu tóte cele necesarie unui alumnulu.

IV. Profesorii facultatiloru theologice, precum si personalulu administrativu alu seminariloru, voru fi preoti.

V. Spre a avea profesori pentru facultatile theologice, guvernulu va alege 14 tineri, cari au terminatu cursulu invetiatureloru liceali si au castigatu si bacalaureatul, si i va tramite cu spesele Statului la o universitate ortodoxa din strainatate, pentru a studia cursulu invetiatureloru theologice, obtienendu si diploma de doctoru in theologie. Acestia reintorcendu-se voru fi apti spre a li se incredintia catedrele theologice.

De veti bine-voi domni consiliari, a patrona acestu proiectu, adoptatu de majoritatea comisiunei d-vostre, veti dota tier'a intr'unu apropiatu viitoru cu preoti luminati, cari se pota sta alaturea cu cei din statele cele mai luminate. Acestu proiectu intr'adeveru coprinde in sine o reforma radicala si decisiva a invetiamentului clericalu in fiintia si esige pentru realisarea sa ore-cari sacrificie pecuniare: totusi majoritatea comisiunii d-vostre cuteza a spera, ca d-vostre, domni consiliari, condusi de unu patriotismu luminatu si prevedietoru, si insufletiti de spiritulu progresivu alu epocii in care traimu, veti bine-voi a i acorda favorea sufragieloru d-v., aducendu-ve aminte de dicatorea strabuniloru: Omne initium arduum, ast finis coronat opus.

Creatiunea si dezvoltarea spirituala primitiva a omenimei.

VIII.

Cucerirea Egiptului inferioru prin poporale asiaticu in sine e unu evenimentu insemnatu, dar multu mai importantu pentru dezvoltarea ulterioara spirituala a omenimei. Intre poporale acele aflamu cu deosebire pre asia numiti Hyksos adeca pastori; acestia erau nomadi si pote ca evenimentele politice i-au alungatu din orientu. Pastorii acestia se tienu de Fenici, cari inca forma unu ramu din conglomeratiunea rasei culturali africane cu elementele ariane. Pre timpurile acele trebuia se fia domnitu in Egiptu nisce impregiurari extraordinarie, care au debilitatu statulu si astu-feliu au usiuratu nomadiloru cucerirea. Pastorii acestia au ocupatu numai Egiptulu inferioru, deci pre langa imperiulu loru a ramas neatinsu si altu imperiu in Egiptulu superioru. Egiptenii uriau forte vietia pastoresca; acestia forma la densii class'a ultima a poporului si pote s'ar fi schimbatu daca pastorii si-ar fi estinsu domnia preste intregu Egiptulu; dar fiindu-ca acestia nu s'a intemplat, pre domnitorii cei noi i-au consideratu poruria de class'a ultima a societatiei, cari nici nu se puteau contopi in cast'a odiniora domnitoria si numai forti'a i tiea la domnia. Se pare ca Fenicienii au cercatu se intruduca nisce reforme in institutiunile religioase si politice, dar nu le succese, si din caus'a ast'a se alipira si densii de ordinea cea vechia, intru catu li permitea pusetiunea. In astu-feliu de referentie se petrecu Egiptulu ver o 500 de ani, ceea ce e de mare importantia pentru amendoune partile; Egiptenii se facura cunoscuti cu ideile acestui poporu din orientu, er Fenicienii si-imprenara pre ale loru cu ale Egipteniloru, intru catu nu se iviau contraste evidente; cu unu cuventu Fenicienii acceptara totulu dela Egipteni, dar nu se potura impacá nice de catu cu institutiunea de caste si cu migratiunea spiritului (metempsicosa). Pre cea de antaiu o suferira, de ora-ce nu o potura sterge, dar nu o recunoscurea, pentru-ca prin acestia insisi s'ar fi dechiaratu de class'a ultima din statu; acestia inse nu se unia cu pusetiunea loru politica, pentru-ca diferentele despartimente ale societatiei insemnau numai trepte diferite ale renascerei.

In fine cam pre la anulu 1800 a. Ch. dupa lupte crancene li-succese Egipteniloru se se elibereze cu totulu de Fenicieni; dar intr'aceea cam pre la 2000 a. Ch. Abrahamidii intrasera dela nordu-ostu in Palestin'a, va se dica ei fura

primiti in Egiptu inca pre candu se aflau acolo Fenicienii. Dupa alungarea Fenicieniloru, ebreii fura asupriti forte si pre la anulu 1487. trebuia se paresesca si densii tier'a. Impregiurarea acest'a e de mare insemnatate pentru religiunea jidoviloru, de ora-ce si aici se potu documenta isvórale primitive, asemenea cumu facura si acestia unu intregu din elemente forte varie, fora se fia preceptu principiile fundamentali.

Missiunea pastoriloru alungati a fostu, ca si mai tardiu la Buddhisti, se atraga in cultur'a loru una parte mare a omenimei. Ei se estinsera preste insulele si tiermuri marei mediterane si pretotindenea propagara cultur'a egiptena, dupa cumu si-o insusisera. Migratiunile loru durara seculi, de ora-ce adese-ori se vediuira siliti se-si paresesca locuintiele si se-si caute altele, pana candu in fine se contopira in alte popora si astu-feliu disparura din sirulu staturiloru autonome. Pote ca indata dupa alungarea din Egiptu se asedia si in Palestin'a unu ramu alu loru, unde intemeiara mai multe staturi mici si edificara multime de cetati, si tier'a — dupa rentorcerea jidoviloru — avu forma de totu noua. Veneticii cei noi i-au subjugatu si apoi alungatu si de aici, dar in fine si acestia trebuia se aiba aceasi sorte. Ramulu acest'a semiticu, carele in relegiune semená cu Ariani, er in cele politice cu Egiptenii, nu ajunse nici odata la culme, de ora-ce totu de una a fostu sfasiatu prin lupte interne si externe, si apoi in sine a fostu prea debilu pentru ca se influintieze asupra destinelor poporaloru; numai mai tardiu a potutu deveni centrulu de intrunire alu tuturoru nisuintieloru omenesci din lumea vechia.

Conformu acestoru navaliri de popora, partile sudice ale Europei si-au capetatu primii locuitori din Afric'a. Acestia se asedia pre la gurile riuriloru si inmultinduse apoi se estinsera pre tiermuri in susu catra mediloculu tieriloru. Unele traditiuni din Greci'a ne indreptatescu se presupunemu astu-feliu de popora primitive; dar cladirile ciclopice ni mai aducu aminte si astadi de vechii Egipteni. La poporale ariane nu aflamu atari cladi, deci nici nu le putem atribui acestei rase. De catra nordu emigrara Grecii, cari sunt de vitia ariana; acestia supusera pre locuitorii primitivi si-i facusera se se contopesca intr'ensii, dar pucine deosebiri totu au mai ramas intre densii, intru catu se tiene de unele privilegii si demnitati. Procesulu a decursu si aici ca si in Indi'a; limb'a statului era si aici cea ariana, adeca a invingatoriloru. Din partea contraria adeca de catra Egiptu se intemplara emigratiuni noue. Fenicienii cei alungati si-stremutara mai de multe ori locuintiele, pana candu in fine aici se stabilira. Numirea „Pelasgi“ a intunecatu forte raportulu Greciloru facia de aceste elemente straine, de ora-ce acumu se estindea preste veneticii cei greci cu totulu, acumu preste toti Fenicienii, si acest'a firesce a produsu confusiune si contraste. Ori cumu se fia statu impregiurările in vechime, totusi numai Fenicienii sunt acia, prin cari Grecii s'au aventatu la cultura mai inalta; elementulu grecescu s'a dezvoltatu ca atare de candu si-au intemeiatu Fenicienii primele colonii intre densii, pana la 1100 a. Ch. Mes-tecanduse intre densii elemente straine, Grecii nu s'au mai tienu asia strinsu de ideile proprie, spiritulu loru s'a mla-diiatu si astu-feliu a devenitu capabilu se primesca si idei straine. Fenicienii si-straplantara religiunea pre pamentu grecescu; din ideile loru si din ale elementelor asiaticu si egiptene Grecii si-formara mitologi'a, si prefacura de alu lor totu ce li-se comunica din rezultatele activitatiei milenarie; dar nici densii nu fura in stare se precapa adeveratulu intielesu alu acelorui idei. Pre dummediei cei fora forma si cosmici ai Egipteniloru i-personificara si li-dede forme de omeni; asiá dara dummediei Greciloru nu erau al'ta, de catu omeni idealisati. Cosmologi'a egiptena se impartii in mai multe istoriore de ale dieiloru pline de traditiuni, dar de sistemu in mitologi'a loru nu pote fi vorb'a.

Aici érași dămu de unu procesu caracteristicu, care are însemnatate pentru omenimea întreaga. Fenicieinii nu cunoscă relegiunea egipténa, primira dintrens'a numai franturi, deci prin acést'a si-pierdù adeverat'a însemnatate. Candu o-au straplântatu în Greci'a, însemnatatea ei a disparutu cu totolu, prin urmare Grecii nu-o cunoscă de locu. În perîod'a acést'a avemu deci în Greci'a una poporatiune mobila si mladîia în privînti'a spirituala, care potea primi ori ce impresiuni, de ora-ce nu eră legata prin nemicu. Grecii primira adeca numai materialu spre poesii relegiose, si pre acést'a l'au si prelucratu în abundantia, de unde ni-potemu esplică de ce mai tôte produsele primitive ale spiritului grecescu fura poesia de preoti. Prin acést'a s'a pusu inse si bas'a la descrierea si preamarirea lumei ideali ceea ce asupra poporului avù influentia mare. Nu numai viéti'a a fostu înaltiată prin poesia, totulu capetă viéti'a si întreaga natur'a se implù de suflarea spiritului celui viu. Greculu se află de totu în viéti'a între dîiei sei, cari nu se deosebiau tare de densulu; pamentulu fù patri'a sa, fù domiciliulu seu; cerculu de activitate si-lu privià în statu si pretotindensa se nisuiă se-si nobilizeze si se-si infrumsetieze viéti'a. Fenicieinii au înaltiatu si viéti'a materiala a Greciloru, cari venira în atingere cu insulele si cu Asi'a mica, unde locuiau mai numai Fenicieini, dar pretotindenea si-affara dieii patriotici. Comunicatiunea ast'a a provocatu si expeditiunea cãtra Troi'a, care e momorabila din multe privîntie si inchiaia ôresi cumu perîod'a acést'a. Mai toti colonistii fenicieani se prefacura în Greci, si numai unele locuri se pastraza ca atari, conservandu-si limb'a. Amestecatur'a eră m i preste totu loculu într'o forma, deci se potea asceptă acumu unu intervalu de pausa, ceea ce se si întemplă dupa 50 de ani dela resbelulu troianu. Greci'a se împãrti acumu în mai multe staturi mici, cu spiritul aristocratico-monarhicu. Poporulu se despãrti în nobili si nenobili avendu în frunte unu principe, carele avea rangul de dieu, dar nu se bucură de adoratiuni divine ca la orientali. De cãste ca atari inca nu potemu vorbi în Greci'a, cu tote cã pre ici si cole se face amintire de familii de preoti, dar aceste nu aveau însemnatatea casteloru din Egiptu; cetatiani cei mai avuti dispuneau de sclavi, cari li-lucrau tôte. La anul 1104 a. Ch. unu elementu grecescu „Dorii“ erupsera în Peloponesu si prin acést'a s'a datu ansa la schimbări radicale în tôte relatiunile grecesci. Mai înainte de tôte s'a nimicitu uniformitatea, de care vorbiramu mai susu; contrastulu între Dori si Ioni dede impulsu nou vietiei grecesci. Alungarea locuitorilor anteriori provocă emigratiune si prin acést'a se formara mai multe colonii, care înflorira rapede si întrecura pre tier'a mama. În fine se mai introduse una reforma însemnată în form'a de statu, cã-cî demititatea regésca si-pierdù multu din valoare dupa resbelulu troianu si apoi stanganduse descendenti betranei familie regesci, monarhi'a inca scapata totu mai tare, pana candu în cele mai multe staturi grecesci predomină constitutiunea republicana. Dãca dezvoltarea si stabilirea ideiloru grecesci apartiene perîodei din ainte de 1100, atunci perîod'a prossima apartiene dezvoltarei politice; dar totu odata se ivesce unu momentu nou.

Dezvoltarea relegiunei si-ajunge culmea, asemenea si influentia ei asupra vietiei poporului; prin urmare fù necesitate de reforme. Mitologi'a grecesca se înradacina numai în simtiementu, conformu naturei sale, dar nu ajunsé în consciénti'a poporului, de ôra-ce nu a esitu din poporu. Pre cãtu timpulu durara stadiile poetice ale eroiloru, nu eră necesitate de reforme; dar indata ce se redicã puterea lumésca sii crescù însemnatatea politica, se tredí si consciénti'a poporului, care începù a cugetă, influentiandu asupra-i elemente diferite. Miscarea o provocara coloniile din Asi'a mica, precumu si comunicatiunea cu Egiptulu. De aici începù dezvoltarea cea admirabila, în care ideile egiptene se întrecuau cu cele persiana ca se între în vigore. Primii filosofi aflara în Egiptu chiai'a relegiunei, deci se si nisuire se

straplanteze în Greci'a relegiunea egipténa; dar acést'a se întemplă numai ca se satisfacã dorintiei relegiose, ce o simtiau cu totii, fora ca se considere urmãrile ce rezultau de aici pentru form'a de statu. În scurtu timpulu se ivira si planuri politice si mai alesu nisuinti'a de a face din Greci'a hierarchi'a egipténa. În timpulu acést'a inse predomină democrati'a mai în tôte staturile; acést'a aprecia apoi dupa cuvenintia planurile aristocratice, care tientiau se nimicésca esistenti'a nationala a Greciloru. De aici ni potemu esplică de ce nu a influentiatu nemedilocitu filosofi'a grecesca asupra vietiei de statu, întielegemu în sensu nationalu; dar pucin'a multumire, ce resari dintrensa, provocă alta directiune noua, de la care se începe si cultur'a moderna. Cu tôte estea filosofi'a acést'a e de mare însemnatate pentru omenime, de ôra-ce pe de o parte pertrată amendoué poesiele culturei de odiniora si dede activitatiiei spirituali una directiune pana acumu necunoscuta si conduse apoi la bas'a scientieloru naturali; pre de alta parte inse si volumulu e importantu, de ôra-ce cuprinde multe idei, care numai în timpulu mai nou s'au dezvoltatu pre base mai sigure.

Diverse.

— **Deputatu congresualu** în cerculu electoralu Tinca, din cleru s'a alesu, dupa cum ni se scrie, asesorulu referinte Petru Suciu, dela consistoriulu din Oradea-mare.

... **O voce amica.** Diariulu italianu „Provincia di Treviso“ scrie urmãtorele: „Soldatii latini de la Grivitia aducu astadi slaviloru dela Plevna acea puternica cooperatiune, pre care Italianii dela St. Martino o adusera Francesiloru dela Solferino; drapelulu romanu fãlfaia alaturi cu celu rusu pentru a atestă, cã famili'a latina este cu totulu deosebita de famili'a slava, desi ele se asociéza pentru a combate unu inimicu comunu. Ori care aru fi sortea resbelului, pentru noi numai este nici o indoiéla, cã Romani'a a încetatu de astadi de a mai fi vasala si independenti'a ei, proclamata de votulu nationalu si sustienuta cu armele, nu va mai puté se-i fie rapita. Romanii pretindu, cã au o misiune în Oriente, si acést'a este adevratu. Lasamu la o parte fantasiale unor diare, cari vorbescu de latinisarea Oriintului, si tienemu contu numai de ceea ce dicu barbatii seriosi. Dupa acestia misiunea poporului romanu este d'a asigură — constituindu unu statu, la a carui conservatiune se fie interesate tôte natiunile comerciale din Europa — întrég'a neutralizare a Dunarei. Poporulu romanu, prin rasa, limba, moravuri, fôrte deosebitu de tôte popórele ce lu-incungiura, ar fi cu totulu potrivit pentru acést'a opera de neutralizare. În fine Romani'a cere independenti'a absoluta, si cu ideile dilei în principiu celu pucin, nu scimu cum s'aru puté blamá aspiratiunea ei. Remane a se sci, dacã convine Europei, séu cutarui statu, ca ea se fie independenta, si inca dacã merita independenti'a, ce cere. Pentru celu d'antaiu punctu se pôte discută; pentru celu d'alu doilea, ori cine cunósce acést'a tiéra, nu pôte se dea, decâtu unu respunsu favorabilu. Romanii sunt cu multu cei mai inteligenti dintre popórele, cari locuescu tiermurile Dunarei de josu; ei sunt accessibili într'unu modu surprindietoriu, la ideile cele noué, si sciu a profită de invetiãmintele civilisatiunei occidentale, în timpulu de cincidieci de ani ei au facutu unu astfelu de progresu, atãtu în viéti'a materiala câtu si intelectuala, încãtu ne dau dreptulu d'a fi siguri de progresele loru viitôrie. Unu poporu, carele dupa unu secul de guvernare rusinósã si inca, cum a fost aceea a Fanarietiloru, conserva inca energi'a suficienta pentru a începe o noua viéti'a, pentru a schimbă în libertate servitutiunea din launtru, pentru a-si organisă institutiunile, pentru a marí, pentru a reconstituí avuti'a sa, pentru a-si îndreptă moravurile, pentru a pregatí într'unu cuventu prin tôte medilócele regenerarea sa, este unu poporu demnu d'a fi arbitrlu propriiloru sale destine. Se pôte ôre dice asemenea de Bulgari!“

— **Resbelulu.** Plevna e incungiurata de tôte partile. Acestu faptu lu-incarescu acumu si scirile venite din isvóre turcesci. Succesele generalului Gurco pe linia dela Plevna spre Orhanian-Sofia, au hotaritu sörtea Plevnei. Romaniloru se atribue meritulu acestoru frumöse succese in mare parte precum se constata si prin ordinulu de di datu de comandantulu cavaleriei armatei de vestu, locot. generalu rusu Kriloff. „Luptele dela Telis Gorni-Dubnic, Semer si Trestenice, dice generalulu in ordinulu seu, precum si diferitele espeditiuni incredintiate de mine cavaleriei romane, au doveditu intr'unu modu stralucitu bravura, tienti'a perfecta si esactitudinea in servitiu a brigadeloru de rosiori si de calarasi, precum si a bateriei de artilaria calarética romana. Aceste mari calitati sunt detorite mai cu deosebire meritulu comandantiloru de brigade, colonelii Cretianu si Formac, si comandantiloru celoru 4 regimente de cavalerie, precum si perfecte distingiuni a intregulu corpu ofitierescu. Chiamatu de Maiestatea Sa Imperatulu la alta destinatiune, voiu pastrá in totdeuna o aducere aminte de sincera stima pentru regimintele de elita romane, ce am avutu onórea a avea sub ordinele mele.“ O alta invingere a raportatu asupra turciloru mai de aproape colonelulu Slaniceanu, langa Rahova ocupandu o intaritura si facandu prinsonieri mai multi turci. Caderea Plevnei se astépta in totu momentulu. O telegrama mai noua „Pol. Cor.“ anuncia, cá unu corpu de armata de 70,000 va trece Adrianopolu, fara ca se astepte sfersitul luptei dela Plevna.

Edictu.

La rogarea Stanei Iancu nascute Suacériu din Seceanu, carea cere despartire totala de catra barbatulu Avramu Iancu, carele ca ostasiu din Reg. N. 61. au disparutu in a. 1849 in Itali'a, prin acést'a densulu se citédia, ca pana intrunu anu de dile sè se presentédie naintea acestuia scaunu, pe bas'a §. 36 si 324 din legea dietala 54: 1868, incunostienduse previe, cumca de curatoru si defensoru oficiosu i s'a resolvatu asesorulu scaunulu Petru Anca din Ghirod'a; cáci in casu contrariu procesulu acestu divortialu se va decide dupa prescriele canóne si legi regnicolare.

Din siedinti'a scaunulu protopresviteralu in Thimisíor'a in 3. Octomve 1877 tientiuta.

Mel. Dregheciu, m. p.

Prot. Thimis.

Anunciu!

Subsemnatulu amu onóre a aduce la cunoscinti'a venerabilulu cleru, cá, langa

Stabilimentulu meu de Tipografia

din „strad'a bisericeii“ vis-à-vis de cas'a postala, am arangiatu unu asortimentu completu in *hartie, obiecte necesarie la scrisu si desennu*, precum si totu feliulu de *tiparitura trebuintiöse ofielorlu bisericesci*, ce se potu capetá cu pretiuri fórte moderate.

Rugandu-ve se-mi acordati binevoitórea Dvóstra atentiune, me recomendu cu destinsa stima

Aradu, 18 Octobre 1877.

Stefanu Gyulai,
proprietariulu tipografiei.

J. D. DOGE

este dejá de totu mutatu si arangiatu in nou'a sa bolta

Aradu, piati'a capitala, la Nr. 32 in cas'a contelui Nádasdy,

si, ca firma romana, si-permite a recomendá in binevoitóri'a atentiune a on. publicu romanu asortimentulu seu bogatu si provediutu cu cele mai próspete si tocmai acum sositele marfuri in pandieturi, lingherie, albitùri, panure, postavuri, si in totu feliulu de articuli de mode pentru dame intocmai ca si pentru barbati; totu-de-odata mai recomenda si masinele de cosutu din cele mai bune si mai renumite in intrég'a lume, ce se afla in magazi'a sa.

Concursu.

1—3.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci la scól'a gr. or. confessionala din **Zimbru** cu filialele **Brusturescu** si **Dulcele** in inspectoratulu Ienopoliei (Boresineu) comit. Aradului, cu torminulu de alegere pe **21 Noemvre a. c.** st. vechiu.

Salariulu anualu 157 fl. 50 cr. v. a. 5 cubule de grâu, 5 de cucurusu, 12 orgii de lemne din care este a-se incaldí si scóla, — quartiru cu gradina pentru semenatu.

Recurrentii, au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei, de cualificatiune, si atestatu despre conduit'a lor de pona aci. Se mai recere dela recurrenti, ca in vre-o dumiveca ori serbatóre, sa se presinta la sant'a biserica ca se-si arate desteritatea in cantulu bisericescu si tipicu. — Recursele adresate comitetulu parochialu, se voru trimite la oficiulu parochialu in **Zimbru** pentru Gurahonez.

Zimbru 21 Octomvbre 1876.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Nicolau Beldea**, inspectoru scolaru.

1—3.

Conformu decisiunei Venerabilulu, Cousistoriu Eparchialu Oradanu dto 26. Septem. a. c. Nr. 678. B. preotulu betranu din Feheteu dechiaranduse de nepotintiosu, prin acést'a se deschide concursu pentru parochi'a de a III.-a elasa **Feheteu** si **filia Bucea**, protopres. Pestesilulu pana la **17 Noembre. a. c.** in care diua va fi-si alegea.

Emolumintele sunt din Feheteu dela 160 case câte una vica cucurudiu sfarmatu, una gradina de 800 stangeni folosirea aloru 5 jugere catastrale de pamentu, si stolele indatinat, ér din filia Bucea dela 50. casi birulu preotiescu si stolele usuate, din tóte aceste $\frac{1}{3}$ parte va compete preotulu deficientu in rate trilunarie.

Doritorii de a concurge pentru acést'a parochie suntu pofiti a-si trimite recoursele instruate in sensulu Statutulu Organicu subscrisulu administratoru protopresbiteralu per Eleds, intitulate comitetulu parochialu.

Datu in Feheteu in 14. Octomvre v. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Teodoru Filipu**, administratoru protopopescu.

1—3.

In urmarea stramutarii invetiatorulu Vasiliu Radu la Cenadulu Serbu, postulu invetiatorescu dela scola elementara din **Beba-veche** devenindu vacantu, pentru deplinirea aceluia se publica concuusu cu terminu de alegere pe $\frac{8}{20}$ noemvrie.

Emolumintele sunt bani gata 300 fl. v. a. 3 lantiuri pamentu estravilanu I clasa, 6 orgii de paie, din care are a se incaldi si scol'a, dela inmormentari 40 cr. cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acésta statiune sunt poftiti recursurile sale provideute cu documentele prescise in statutul organicu pana iu ⁷/₁₉ *Noemvre a. c.* a le inainta subscrisului inspectoriu scolariu in Sieitinu.

Dela recurenti se astépta cunoáscerea limbei magiare perfectu, si in cutare Duminica séu serbatore se se arete in biserica din Beb'a veche (Cottul Torontál), Protopopiatulu Banat-Comlosiului, pentru a-si areta cunosciint'a in cantari si tipicu.

Datu in Sieitinu ¹⁶/₂₈ Octom. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Teodoru Popoviciu**, insp. scolariu.

1—3.

Ne putenduse indeplini postulu de invetiatoriu, la scóla confesionala greco-orientala romana din comun'a *Partosiu*, in urmare decisiunei onorat comitetu parochialu cu dt. de ⁹/₁₀ a. c. se escrie de nou Concursu, cu terminu pana in **30 Octom. a. c. v.** in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt in bani gata 130 fl. v. a. in naturale 30 meti grâu si 10 meti cucuruзу, 2 orgii de lemne pentru invetiatoriu, 6 orgii de paie pentru scóla, $3\frac{3}{4}$ iugere de pamentu aratoriu, 6 fl v. a. spesele scripturistice, 6 fl v. a. spesele conferintieloru, 20 cr. dela una inmormentare unde va fi poftitu, cortelu liberu cu $\frac{1}{4}$ iug. de gradina pentru legumi.

Recurentii sunt avisati, se-si instrueze petitiunile si documentele recerute, in sensulu stat. organicu bisericescu adresate respectivului Comitetu parochialu, catra concernintele D. Protopresbiteru Ioanu P. Seimanu in Ciacova.

NB. Alesulu aretandu progresu intru invetiaturi cu tinerimea, póte avea sperantia de inbunatatirea salariului seu. Partosiu in 12 Octom. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu M. O. D. Prot. **Ioan P. Seimanu**.

1—3.

Pe statiunea invetiatorésca din *Monostoru* langa *Ving'a* indiestrata cu emolumintele anuali: de 165 fl 80 cr, 60 chible de grâu, 5 fl. pentru scripturistica, 5 fl pentru conferintie, 4 jugere de pamentu de clas'a I, 4 orgii de lemne, 4 orgii de paie, apoi pentru incaldirea scólei 4 orgii de paie, gradina de legumi, si cortelu liberu din 2. incheptaturi, se deschide concursu pana in **13. Noemvre a. c.** candu se va tiené si alegerea, si pana candu aspiratorii potu subterne recursurile lor provideute cu testimoniu de calificatiune si cu atestatu despre moralitatea lor, inspectorului cercualu din Thimisiór'a Mel. Dregheciu; si totodata a se presentá in biserica in vreo duminica séu serbatóre spre documentarea destaritatii lor in cantare si tipicu. Cei cu clase gimnasiali vor avé preferintia.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Mel. Dregheciu**, m. p. Insp. de scole.

Nr. 2181.

610. scol.

2—3.

Pentru catedr'a de caligrafia si desemnu la institutul pedagogicu-teologicu, prin acést'a se deschide concursu pana la 30. novembre st. vechiu an. cur., pana candu recurentii, recursurile lor instruate cu documintele necesarie se le as-

térna la subscrisulu Consistoriu. Acést'a catedra are dotatiune anuala de 300 fl. v. a., ce se solvesce in rate lunarie.

Aradu, din siedinti'a senatului de scóle, dela ¹⁰/₂₂ octobre. 1877.

Ioanu Metianu,
Episcopulu Aradului.

2—3.

Concursu nou se escrie pentru deplinirea statiunei invetiatoresci vacante din comuna *Tauti*, inspectoratulu Agri-siului, cott. Aradului, cu terminu de alegere pana la **6 Novem. a. c.** candu va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: in numerariu 220 fl. v. a. dela tota inmormentarea 50 cr. 12 stangeni de lemne din care se incaldiesce si scóla, si cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt poftiti se dovédésca cá a) au absolvatu preparandi'a si au depusu examenulu de calificatiune b) sunt de religiunea gr. or. rom. c) se produca atestatu despre servitulu invetiatorescu de pana acuma, si in fine se se presinte la s. biserica pentru recomandare in cele rituale; recursulu cu documintele adresatu catra comitetulu parochialu se se trimita concernintelui inspectore de scóle in Szöllös per Pankota.

Tauti 10 Oct. st. v. 1877.

Comitetulu parochialu.

Cu consensulu meu, **Demetriu Pop'a**, inspect. de scóle.

2—3.

Concursu pentru statiunea invetiatoresca confesion. gr. orient. rom. din comuna *Valea-mare Poganicu*, cottulu Carasiului, protopresb. Jebelului, cu terminu pana la **ultima Novembre 1877.**

Emolumintele sunt: in bani gata 260 fl. 1 jugere de livada, 8 orgii de lemne din care are a se incaldi si scol'a, catra acést'a se mai adaoga la salariulu invetiatorescu unu beneficiu de 40 fl. din partea Ilustratii Sale D. proprietariu mare de Duleu si Valea-mare Georgiu Ioanoviciu, si cortelu liberu cu gradina de legumi.

Cei ce dorescu a ocupa acestu postu invetiatorescu si-voru tramite recursurile instruate in intielesulu stat. org. si adresate comitetului par. Rever. D. protopresb. **Alesandru Ioanoviciu** in Jebeliu pana la ultima Novembre 1877.

Valea-mare Poganicu in 12 Octobre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Dlu protopr. tractualu.

3—3.

Se escrie concursu pentru postulu de invetiatoriu la scóla a III-a confesionala gr. or. rom. diu *Socodoru*, cottulu Aradului, inspectoratulu Simandului, protopresbiteratulu Chisineului — cu terminu de alegere pe **30 Octombre st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. 10 fl. familie si 10 orgi de lemne din cari se va incaldi si scóla; cuartiru liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt avisati a produce estrasu de botezu, testimoniu despre absolvirea cursului pedagogicu, testimoniu de calificatiune, si atestatu de moralitate, — se fia bine versati intru vorbirea limbei magiare, si cunoáscerea limbei germane.

Recurentii au a-si suscerne recursurile titulate comitetului parochialu — d'a dreptulu Dlui insp. cerc. de scóle **Moise Bocsianu** in Curticiu. Innainte de alegere au a-se presentá in vreo Dumiaeca ori serbatóre in sant'a biserica pentru a-si arata cunosciint'a in cantari si tipicu.

Socodoru la 8 Septemvre 1878.

Comitetulu parochialu.

Contielesu cu: **Moise Bocsianu**, inspectoru scolariu.

Redactoriu respundietoriu: **Vinceniu Mangra.**